

Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen

Granskning av kurser som
inte specifikt omfattas
av kursfordringarna för
någon examen

Högskoleverket • Luntmakargatan 13 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Granskning av kurser som inte specifikt omfattas
av kursfordringarna för någon examen**

Producerad av Högskoleverket år 2011

Högskoleverkets rapportserie 2011:19 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, uvärderingsavdelningen, **Karl Weigelt**

Omslagsfoto: Åsa Till

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Innehåll

Högskoleverkets beslut	5
Sammanfattning	9
Högskoleverkets redogörelse för uppdraget	10
Bakgrund	10
Utgångspunkter	10
Metod	15
Bedömarens sammansättning	15
Genomförande	16
Resultat	17
Reflektioner och slutsatser	19
BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT	21
Allmänna kommentarer	22
Försvarshögskolan: Asymmetriska hot och terrorism, 7,5 högskolepoäng	28
Gymnastik- och idrottshögskolan: Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel, 7,5 högskolepoäng	29
Högskolan i Borås: Bloggens teori och praktik, 7,5 högskolepoäng	31
Högskolan i Jönköping: Mellanösternkunskap, 15 högskolepoäng	32
Högskolan på Gotland: Ingmar Bergman, auteuren och berättaren, 7,5 högskolepoäng	33
Karlstads universitet: Orkidéer i teori och praktik, 7,5 högskolepoäng	34
Karlstads universitet: Pilates, 7,5 högskolepoäng	36
Karolinska institutet: Populärvetenskaplig kommunikation, 7,5 högskolepoäng	38
Linköpings universitet: Informationsökning på internet – tillämpning släktforskning, 7,5 högskolepoäng	40
Linköpings universitet: Skapande arbete med ull, 7,5 högskolepoäng	41
Linnéuniversitetet: Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter), 7,5 högskolepoäng	43
Luleå tekniska universitet: Livets mening, 7,5 högskolepoäng	44
Lunds universitet: Braingym i musiken, 8 högskolepoäng	45

Lunds universitet: Pro Tools grundkurs, 8 högskolepoäng	46
Malmö högskola: Fotbollens historia, 7,5 högskolepoäng	47
Malmö högskola: Light installation, 15 högskolepoäng	49
Mälardalens högskola: Performance, 7,5 högskolepoäng	50
Södertörns högskola: En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll, 4 högskolepoäng	52
Umeå universitet: Skapande musik, 30 högskolepoäng	54
Umeå universitet: Utomhuspedagogik – från fjäll till hav, 15 högskolepoäng	55
Uppsala universitet: Happiness, 7,5 högskolepoäng	57
Örebro universitet: Praktik för humanister, nivå A, 30 högskolepoäng	59

Högskoleverkets beslut

Rektorer vid berörda lärosäten

Utvärderingsavdelningen
Karl Weigelt
BESLUT

2011-12-20
Reg.nr 12-786-11

Granskning av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen

Högskoleverket bedömer att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen (1992:1434): Asymmetriska hot och terrorism vid Försvarshögskolan; Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel vid Gymnastik- och idrottshögskolan; Bloggens teori och praktik vid Högskolan i Borås; Ingmar Bergman, auteuren och berättaren vid Högskolan på Gotland; Populärvetenskaplig kommunikation vid Karolinska institutet; Skapande arbete med ull vid Linköpings universitet; Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter) vid Linnéuniversitetet; Livets mening vid Luleå tekniska universitet; Fotbollens historia vid Malmö högskola; Light installation vid Malmö högskola; Utomhuspedagogik – från fjäll till hav vid Umeå universitet samt Happiness vid Uppsala universitet.

Högskoleverket finner anledning att ifrågasätta att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen: Mellanösternkunskap vid Högskolan i Jönköping; Orkidéer i teori och praktik vid Karlstads universitet; Pilates vid Karlstads universitet; Informationssökning på internet – tillämpning släktforskning vid Linköpings universitet; Braingym i musiken vid Lunds universitet; Pro Tools grundkurs vid Lunds universitet; Performance vid Mälardalens högskola; En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll vid Södertörns högskola; Skapande musik vid Umeå universitet samt Praktik för humanister, nivå A vid Örebro universitet. Berörda lärosäten anmodas att inom sex månader inkomma till Högskoleverket med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna. Bedöms bristerna kvarstå efter denna tid, kommer Högskoleverket att underrätta regeringen.

Ärendet

Högskoleverket har på regeringens uppdrag (U2009/427/UH) granskat ett urval av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen. Av uppdraget framgår att om en utbildning inte uppfyller kraven, bör lärosätet gess viss tid att avhjälpa bristerna. Kvarstår bristerna därefter,

ska Högskoleverket underrätta regeringen. Av uppdraget framgår också att resultaten av de granskningar som har genomförts årligen ska redovisas och kommenteras i Högskoleverkets årsredovisning.

För granskningen har Högskoleverket anlitat en bedömargrupp bestående av följande experter: Karin Henriksson-Larsén, Henrik Karlsson och Torsten Kälvemark. Torsten Kälvemark har inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Örebro universitet och Högskolan i Borås. Karin Henriksson-Larsén har inte deltagit i bedömningen av kursen vid Gymnastik- och idrottshögskolan.

Experternas yttranden samt redogörelse för ärendets beredning återfinns i bifogad rapport.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

Experternas bedömning är att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Försvarshögskolan: Asymmetriska hot och terrorism
- Gymnastik- och idrottshögskolan: Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel
- Högskolan i Borås: Bloggens teori och praktik
- Högskolan på Gotland: Ingmar Bergman, auteuren och berättaren
- Karolinska institutet: Populärvetenskaplig kommunikation
- Linköpings universitet: Skapande arbete med ull
- Linnéuniversitetet: Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter)
- Luleå tekniska universitet: Livets mening
- Malmö högskola: Fotbollens historia
- Malmö högskola: Light installation
- Umeå universitet: Utomhuspedagogik – från fjäll till hav
- Uppsala universitet: Happiness

Experternas bedömning är att följande kurser inte uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Högskolan i Jönköping: Mellanösternkunskap. I sin nuvarande utformning har kursen en bredd som inte svarar mot lärarnas vetenskapliga kompetens och den brister avseende det kritiskt analytiska perspektiv som lagen föreskriver.
- Karlstads universitet: Orkidéer i teori och praktik. Undervisning och examination säkerställer inte i tillräckligt hög grad det kritiskt vetenskapliga perspektiv som lagen föreskriver.
- Karlstads universitet: Pilates. Kursen är snävt begränsad till en praktisk metodik och det saknas tillräcklig kompetens för att säkerställa att innehåll, undervisning och examination vilar på vetenskaplig och konstnärlig grund.

- Linköpings universitet: Informationsökning på internet – tillämpning släktforskning. Kursens innehåll ligger på en elementär nivå som inte svarar mot lagens krav. Det saknas lärare med vetenskaplig kompetens inom historieämnet.
- Lunds universitet: Braingym i musiken. Kursen vilar inte på vetenskaplig eller konstnärlig grund utan är helt inriktad på instruktion inom en specifik praktisk inlärningsmetodik, vilken inte underkastas någon kritisk vetenskaplig reflektion.
- Lunds universitet: Pro Tools grundkurs. Kursen vilar inte på vetenskaplig eller konstnärlig grund utan är helt inriktad på utveckling av individuella praktiska färdigheter med avseende på en specifik programvara.
- Mälardalens högskola: Performance. Det saknas tillräcklig vetenskaplig och framför allt konstnärlig kompetens för att säkra att kursen lever upp till lagens krav.
- Södertörns högskola: En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll. Kursen är svagt relaterad till forskning och saknar egentlig progression i relation de samhällsvetenskapliga studier som den är avsedd att knyta an till.
- Umeå universitet: Skapande musik. Kursens innehåll brister vad gäller nivån på såväl de musikteoretiska som de konstnärliga inslagen. Det brister också vad gäller tillgången till högre kompetens inom konstnärlig utveckling och forskning.
- Örebro universitet: Praktik för humanister, nivå A. Kursen saknar tydlig vetenskaplig anknytning. Lärarresursen, miljön och organisationen kring praktiken är inte tillräcklig för att säkra en god akademisk nivå. Kraven på reflektion och analys är för låga.

Högskoleverket instämmer i experternas bedömningar.

Beslut

Högskoleverket bedömer att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen: Asymmetriska hot och terrorism vid Försvarshögskolan; Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel vid Gymnastik- och idrottshögskolan; Bloggens teori och praktik vid Högskolan i Borås; Ingmar Bergman, auteuren och berättaren vid Högskolan på Gotland; Populärvetenskaplig kommunikation vid Karolinska institutet; Skapande arbete med ull vid Linköpings universitet; Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter) vid Linnéuniversitetet; Livets mening vid Luleå tekniska universitet; Fotbollens historia vid Malmö högskola; Light installation vid Malmö högskola; Utomhuspedagogik – från fjäll till hav vid Umeå universitet samt Happiness vid Uppsala universitet.

Högskoleverket beslutar att ifrågasätta att följande kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen: Mellanösternkunskap vid Högskolan i Jönköping; Orkidéer i teori och praktik vid Karlstads universitet; Pilates vid

Karlstads universitet; Informationssökning på internet – tillämpning släktforskning vid Linköpings universitet; Braingym i musiken vid Lunds universitet; Pro Tools grundkurs vid Lunds universitet; Performance vid Mälardalens högskola; En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll vid Södertörns högskola; Skapande musik vid Umeå universitet samt Praktik för humanister, nivå A vid Örebro universitet. Berörda lärosäten anmodas att inom sex månader inkomma till Högskoleverket med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att avhjälpa bristerna. Bedöms bristerna kvarstå efter denna tid, kommer Högskoleverket att underrätta regeringen.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Karl Weigelt i närvaro av stabschefen Lennart Ståhle och avdelningschefen Maria Sundkvist. I ärendets beredning har även utredaren Peter Green deltagit.

Lars Haikola

Karl Weigelt

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
Ledamöterna i bedömagruppen

Sammanfattning

Denna rapport redovisar resultaten av granskningen av ett urval av kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen och som inte omfattas av Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering 2011–2014. Urvalet utgörs av 22 kurser på grundnivå. Granskningen har gjorts utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen. För granskningen har tre externa experter anlåtats.

Högskoleverket har inte tidigare genomfört granskningar av detta slag av fristående kurser och denna granskning har inneburit utformning och implementering av ett särskilt anpassat tillvägagångssätt. Rapporten är också en redovisning av resultatet av detta utvecklingsarbete och viss vikt har lagts vid mer allmänna reflektioner som föranletts av granskningen.

Rapporten består av två delar. Första delen utgörs av Högskoleverkets redogörelse för granskningens bakgrund, utgångspunkter, tillvägagångssätt och resultat. I den andra delen presenterar experterna sina bedömningar av kurserna. Den utgörs dels av en inledning med allmänna kommentarer, dels av yttranden över de granskade kurserna.

Granskningens centrala del har utgjorts av expertbedömningar på grundval av självvärderingar och kursplaner. Vid behov har kompletterande material begärts in och platsbesök genomförts. Detta tillvägagångssätt, som är resurseffektivt för såväl Högskoleverket som berörda lärosäten, har visat sig vara ändamålsenligt och bör utgöra grunden för fortsatta granskningar.

Experterna finner att tolv av de granskade kurserna uppfyller högskolelagens krav. Ett par av dessa kurser präglas av intressanta och lyckade försök till korsbefruktnings mellan konstnärliga, vetenskapliga och praktiska kunskapsformer.

Experterna konstaterar vidare att tio av kurserna inte lever upp till kraven. Några har brister som kan åtgärdas genom omfördelning av lärarresurser och revision av innehåll och uppläggning. Andra ges i en miljö där det i dag saknas den kompetens som krävs för att säkra att kursen uppfyller kraven. Ett tredje problem är att kurser har en inriktning som kräver en tydligare integration inom ett mer omfattande utbildningssammanhang och som lämpar sig mindre väl för en fristående kurs utan särskilda förkunskapskrav. Slutligen finns det kurser som har ett innehåll och en inriktning som gör det svårt att utforma dem i enlighet med kraven på högre utbildning.

Granskningen uppmärksammar särskilt brister avseende säkringen av den konstnärliga grunden i kurser som har en huvudsakligen konstnärlig inriktning och brister avseende säkringen av kopplingen till en vetenskaplig-teoretisk grund i kurser med en huvudsakligen praktisk inriktning.

Högskoleverkets redogörelse för uppdraget

Inledningsvis vill Högskoleverket tacka bedömaregruppen för ett mycket väl utfört och fruktbart arbete. Resultatet av gruppens arbete utgör denna rapports kärna.

Högskoleverkets förhoppning är att rapporten kommer att vara till nytta för kvalitetsarbetet både vid de specifikt berörda lärosätena och vid alla andra lärosäten som erbjuder det slag av kurser som det här är fråga om.

Bakgrund

Högskoleverket fick den 28 januari 2010 regeringens uppdrag (U2009/427/UH) att klarlägga vilka utbildningar som inte leder till en examen och som inte kommer att omfattas av det nya systemet för utbildningsutvärdering samt att fortlöpande granska ett urval av sådana utbildningar utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

Uppdragets första del redovisades till regeringen den 30 november 2010 (12-936-10) i form av en kartläggning av ovan nämnda slag av utbildningar, förslag angående det lämpliga utvärderingsförfarandet samt ett förslag på sanktioner för de utbildningar som inte uppfyller kraven. Vad gäller eventuella sanktioner skulle Högskoleverket enligt uppdraget främst överväga en ordning där utbildningar som inte uppfyller kraven inte skulle kunna utgöra grund för tilldelning av statliga anslag. Högskoleverkets förslag blev att helårsstudenter och helårsprestationer på sådana kurser inte skulle ingå i lärosätets underlag för beräkning av intäkter från grundutbildningsanslaget.

I januari 2011 initierade Högskoleverket verkställandet av uppdragets andra del, att fortlöpande granska ett urval av utbildningar av detta slag utifrån kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

I uppdraget fastslås att om en utbildning inte uppfyller kraven, bör lärosätet ges viss tid att avhjälpa bristerna. Kvarstår bristerna därefter, ska Högskoleverket underrätta regeringen. Vidare ska resultaten av de granskningar som genomförs årligen redovisas och kommenteras i Högskoleverkets årsredovisning.

Utgångspunkter

Vilka kurser avses?

Uppdraget avser ”utbildningar som inte leder till en examen och som inte kommer att omfattas av ett planerat system för utbildningsutvärdering”. Detta kräver några förtydligande kommentarer.

Vid närmare påseende kan praktiskt taget alla kurser ingå i utbildningar som leder till en examen. Det nationella regelverket i examensordningen (högskoleförordningen, bilaga 2) lämnar ett ganska stort utrymme avseende vilka kurser som kan användas för att uppfylla kursfordringarna för olika examina.

När det gäller generella och konstnärliga examina på grundnivå och avancerad nivå finns specifika kursfordringar avseende det huvudsakliga området (huvudområdet) för utbildningen. För samtliga dessa examina finns krav på att inom ramen för kursfordringarna ha fullgjort ett självständigt arbete inom huvudområdet. För både konstnärliga och generella kandidat-, magister och masterexamina finns krav på omfattningen av detta självständiga arbete. För generella kandidat-, magister och masterexamina finns dessutom krav uttryckta i minsta antal högskolepoäng avseende fullgjorda kurser inom huvudområdet. I övrigt innebär emellertid examensbeskrivningarnas formuleringar om kursfordringar om ett visst antal högskolepoäng ”med viss inriktning som varje högskola själv bestämmer” att det är upp till lärosätena att fastslå eventuella ytterligare regler om vilka övriga kurser inom eller utanför huvudområdet som måste eller kan ingå i kursfordringarna för en viss examen. Mer eller mindre ospecificerade kurser utanför huvudområdet kan därför stå för uppemot hälften av utbildningen. Dessa kurser kan vara sådana som ligger inom ett annat huvudområde – och som därmed specifikt omfattas av kursfordringarna för en examen med en annan inriktning – eller inte. I föreliggande sammanhang inbegriper talet om kurser som inte leder till examen sådana kurser som utan att ingå i något huvudområde kan ligga till grund för uppfyllelsen av övriga kursfordringar för en examen. I själva verket finns det nog mycket få kurser som överhuvudtaget inte kan ligga till grund för uppfyllelsen av kursfordringarna för någon examen.

När det gäller yrkesexamina kan den nationella regleringen av kursfordringarna synas vara ännu mindre specifik, då endast omfattningen i högskolepoäng anges. Å andra sidan förutsätter yrkesexamina på ett uppenbart sätt att hela utbildningen är inriktad mot ett bestämt område. Utbildningar som leder till en yrkesexamen erbjuds dessutom som sammanhållna program med utbildningsplaner som omfattar specifika kurser.

Med kurser som leder till examen avser man alltså lämpligen i första hand kurser som hör till huvudområdet för generella eller konstnärliga examina samt kurser som ligger inom utbildningsprogram som leder till en yrkesexamen.

En sådan avgränsning stämmer också väl överens med omfattningen på Högskoleverkets system för kvalitetsutvärdering. I det ordinarie systemet utvärderas utbildningar som leder till generella, konstnärliga eller yrkesexamina på grundnivå eller avancerad nivå. När det gäller generella och konstnärliga examina görs utvärderingarna med avseende på huvudområdet för utbildningen. Det ordinarie utvärderingssystemet omfattar alltså inte kurser som ligger utanför den normala progressionen (successiva fördjupningen) inom något huvudområde för examen eller som inte ingår i utbildningsplanen för

en utbildning som leder till en yrkesexamen. Man bör dock notera att inom ramen för kvalitetsutvärderingscykeln 2011–2014 kommer endast ett mindre urval av utbildningar som leder till högskoleexamen att utvärderas.

I föreliggande granskning har Högskoleverket utgått från följande definition av vilka utbildningar som ska granskas:

Kurser som inte specifikt omfattas av de nationella eller lokala kursfordringarna för någon examen. Det handlar närmare bestämt om kurser som inte ingår i ett utbildningsprogram som leder till en yrkesexamen, inte ingår i den normala progressionen (successiva fördjupningen) inom ett huvudområde för examen och inte på annat sätt uppfyller specifika fordringar som svarar mot en viss inriktning för examen.

Med tanke på att regleringarna inte är strikta och att bland annat huvudområdesbegreppet används på litet olika sätt runt om i landet är det Högskoleverkets uppfattning att definitionen måste tillämpas på ett pragmatiskt sätt och i samråd med berörda lärosäten. Exempelvis bör kurser som indirekt kan tillgodoräknas inom ramen för den normala progressionen inom ett huvudområde inte inkluderas.

Krav och kriterier

Enligt uppdraget ska Högskoleverkets granskningar av dessa kurser ske utifrån de krav på högre utbildning som formuleras i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen.

1 kap. 2 § högskolelagen, högskolelagens portalparagraf, lyder:

- 2 § Staten ska som huvudman anordna högskolor för
 1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och
 2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. (SFS 2009:45).

I det här sammanhanget är det huvudsakligen *kravet att utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet* som är relevant. Enligt lagen är det inte tillräckligt att utbildningen vilar på beprövad erfarenhet och det är därmed avgörande att den vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund.

I 1 kap. 2 och 8–9 §§ formuleras kraven på utbildning på grundnivå respektive kraven på utbildning på avancerad nivå:

- 8 § Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kun-

skaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området. (SFS 2009:1037)

§ 9 Utbildning på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå eller motsvarande kunskaper.

Utbildning på avancerad nivå ska innebära fördjupning av kunskaper, färdigheter och förmågor i förhållande till utbildning på grundnivå och skall, utöver vad som gäller för utbildning på grundnivå,

- ytterligare utveckla studenternas förmåga att självständigt integrera och använda kunskaper,
- utveckla studenternas förmåga att hantera komplexa företeelser, frågeställningar och situationer, och
- utveckla studenternas förutsättningar för yrkesverksamhet som ställer stora krav på självständighet eller för forsknings- och utvecklingsarbete. (SFS 2006:173)

Dessa krav hänför sig dels till vilka förkunskaper som utbildningen väsentligen ska förutsätta, dels till vad som ska utvecklas hos studenterna genom utbildningen och i vilken grad.

Kraven avseende vad utbildningen ska utveckla hos studenterna kan betraktas som krav på den samlade utbildning som kan leda till en examen på respektive nivå. Det ter sig inte rimligt att varje enskild kurs måste ha mål och innehåll som specifikt svarar mot samtliga krav på vad utbildning på respektive nivå ska utveckla hos studenterna. Varje kurs bör däremot tydligt svara mot åtminstone något eller några av kraven och bör på ett konstruktivt sätt låta sig infogas i ett övergripande sammanhang som svarar mot kraven för utbildning på respektive nivå. Av allt att döma har många av de kurser som granskningen avser en innehållslig nivå och en inriktning som gör att de krav som oftast ligger närmast till hands är de som nära anknyter till kravet på vetenskaplig grund och som kan sammanfattas i termer av ett kritiskt och vetenskapligt förhållningssätt.

Genom att konkretisera kraven i högskolelagen i relation till kursers förutsättningar, genomförande och resultat erhålls mer specifika kriterier. Dessa kan grupperas på följande sätt:

Innehåll och genomförande

- Innehållet ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.
- Förkunskapskraven ska motsvara kraven för utbildning på respektive nivå.
- Kursmålen ska motsvara kraven för utbildning på respektive nivå.
- Undervisningsformer, undervisningsmaterial, faciliteter och examinationsformer ska vara adekvata i relation till kursmålen.

Lärreresurs

- Det ska finnas en tillräckligt omfattande lärarresurs, med erforderlig vetenskaplig och konstnärlig kompetens samt professionserfarenhet.

Säkring av resultat

- Utbildningen ska sammantaget anordnas på ett sätt som ger studenterna goda förutsättningar att nå kursmålen.

Några allmänna kommentarer

I några avseenden bör kraven på kurser av det slag som det här är fråga om vara annorlunda och till synes strängare än kraven på kurser som på ett tydligare sätt ingår i progressionen mot en examen och som kan bedömas inom ramen för en mer omfattande helhet. Inom vissa utbildningar som leder till examen kan exempelvis kurser av mer renodlat praktisk natur vara välmotiverade när de tydligt anknyter till andra mer vetenskapligt eller konstnärligt förankrade delar av utbildningen inom ramen för en sammanflätad progression mot examensmålen. På detta sätt kan t.ex. en tydlig återkoppling mellan teori, vetenskaplig kritisk reflektion och praktik säkras. För en kurs som ges som en fristående kurs utan särskilda förkunskapskrav kan en sådan renodlad praktisk inriktning utan tydlig anknytning till vetenskaplig eller konstnärlig grund vara mer problematisk i relation till högskolelagens krav. En liknande problematik kan återfinnas avseende andra förhållanden mellan olika moment i en utbildning, t.ex. mellan moment som huvudsakligen är inriktade mot grundläggande faktakunskaper och moment som innehåller mer av vetenskaplig analys, kritisk granskning, reflektion och värdering.

Granskningen har gjorts med avseende på om kurserna uppfyller högskolelagens krav eller inte. Som antyds i experternas rapport har kurser av det aktuella slaget emellanåt kommit att hamna i centrum för en ganska animerad debatt om organiseringen och finansieringen av högre utbildning. Man har då lätt fastnat för uppseendeväckande men knappast representativa exempel på kurser som har ett innehåll som vid ett första påseende kan te sig spekulativt eller tveksamt ur en vetenskaplig synvinkel. Debattens fokus har dessutom hamnat på bevekelsegrunderna för att erbjuda respektive följa sådana kurser samt på frågor kring nyttan med dem och i förlängningen nyttan med fristående kurser i allmänhet. Oavsett hur man ställer sig till de avvägningar som med avseende på det gemensamt finansierade högre utbildningssystemet måste

göras mellan individens och samhällets nytta – till exempel mellan utbildning och bildning som ett led i individens och gemenskapens självförverkligande och utbildning som ett medel i relation till nog så viktiga samhälleliga behov – måste utgångspunkten vara en saklig bedömning av kursernas innehåll och kvalitet utifrån aspekter som vilar på högskolelagens krav och som hänför sig till den högre utbildningens särart. Förhoppningsvis kan denna granskning främja framväxten av ett bättre kunskapsunderlag avseende mångfalden av kurser som hör hit och en bättre förståelse för villkoren för deras kvalitets-säkring.

Metod

I granskningen har följande modell tillämpats:

Till sina grunder anknyter modellen till traditionell kollegial bedömning genom en grupp av externa bedömare med relevant sakkunskap och erfarenhet. Utgångspunkten har emellertid varit att det aktuella slaget av granskning kan och ska göras på en generell akademisk nivå som i regel inte kräver specifik ämnessakkunskap avseende kursernas innehåll, men däremot naturligtvis ställer andra krav på bedömarnas kompetens.

I sin bedömning av kurserna utifrån de aktuella kraven i högskolelagen har bedömarna haft stöd i de specifika krav och kriterier som utformats genom att kraven i högskolelagen konkretiserats i relation till frågor om utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat.

Granskningen har i första hand skett på grundval av skriftliga underlag från berörda lärosäten. Det primära bedömningsunderlaget utgjordes av en *förenklad självvärdering*, i vilken lärosätet fick redogöra för hur utbildningen motsvarar kraven i 1 kap. 2, 8–9 §§ i högskolelagen. Sammantaget ska en sådan självvärdering ge en bild av såväl utbildningens högskolemässighet som dess kvalitet. Den förenklade självvärderingen bör inte ha ett omfång på mer än två sidor. Till den förenklade självvärderingen fick lärosätena bifoga *gällande kursplan*. Om inte *urvalet av kurslitteratur och övrigt kursmaterial* är specificerat i kursplanen, så fick lärosätena bifoga en separat förteckning över detta urval.

Vid behov gjordes en fördjupad granskning. Bedömargruppen begärde i vissa fall in kompletterande material och genomförde ett antal platsbesök.

Bedömargruppens sammansättning

För granskningen har Högskoleverket anlitat en expertgrupp om tre personer:

- Torsten Kälvemark (ordförande)
- Karin Henriksson-Larsén, professor i idrottsmedicin och rektor för Gymnastik- och idrottshögskolan
- Henrik Karlsson, docent i musikvetenskap.

Vid sammansättningen av expertgruppen har förvisso specialkunskaper inom vissa av de områden som flera av kurserna i den aktuella gruppen anknyter till varit betydelsefulla, men med tanke på den stora spridningen vad gäller kursernas inriktning och behovet av att utveckla tillämpningen av generella kriterier för bedömningen av dessa kurser har den huvudsakliga målsättningen varit en grupp med bred generalistkompetens inom utbildnings- och forskningsområdet.

Torsten Kälvemarm har inte deltagit i bedömningen av kurserna vid Örebro universitet och Högskolan i Borås. Karin Henriksson-Larsén har inte deltagit i bedömningen av kursen vid Gymnastik- och idrottshögskolan.

Genomförande

Utifrån den rapport som Högskoleverket tidigare lämnade till regeringen samt en ny kartläggning av kursutbudet gjordes ett urval om 33 kurser. Urvalet gjordes i flera led, dels med hänsyn till vad som syntes erbjuda principiellt intressanta fall, dels utifrån en strävan efter att åstadkomma en någorlunda jämn spridning mellan olika lärosäten och ämnesområden. Urvalet var alltså inte slumpmässigt och gjordes inte med syfte att uppnå en hög grad av representativitet i statistisk bemärkelse.

Till berörda lärosäten skickade Högskoleverket en vägledning med begäran om att de skulle skicka in förenklade självvärderingar med bilagor. I den dialog som fördes i samband med detta framkom att flera av kurserna i det ursprungliga urvalet egentligen inte passade definitionen eller inte längre var aktuella. Det blev därför 22 kurser kvar att bedöma. Dessa är:

- Försvarshögskolan: Asymmetriska hot och terrorism, 7,5 högskolepoäng
- Gymnastik- och idrottshögskolan: Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel, 7,5 högskolepoäng
- Högskolan i Borås: Bloggens teori och praktik, 7,5 högskolepoäng
- Högskolan i Jönköping: Mellanösternkunskap, 15 högskolepoäng
- Högskolan på Gotland: Ingmar Bergman, auteuren och berättaren, 7,5 högskolepoäng
- Karlstads universitet: Orkidéer i teori och praktik, 7,5 högskolepoäng
- Karlstads universitet: Pilates, 7,5 högskolepoäng
- Karolinska institutet: Populärvetenskaplig kommunikation, 7,5 högskolepoäng
- Linköpings universitet: Informationssökning på internet – tillämpning släktforskning, 7,5 högskolepoäng
- Linköpings universitet: Skapande arbete med ull, 7,5 högskolepoäng
- Linnéuniversitetet: Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter), 7,5 högskolepoäng
- Luleå tekniska universitet: Livets mening, 7,5 högskolepoäng
- Lunds universitet: Braingym i musiken, 8 högskolepoäng
- Lunds universitet: Pro Tools grundkurs, 8 högskolepoäng
- Malmö högskola: Fotbollens historia, 7,5 högskolepoäng

- Malmö högskola: Light installation, 15 högskolepoäng
- Mälardalens högskola: Performance, 7,5 högskolepoäng
- Södertörns högskola: En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll, 4 högskolepoäng
- Umeå universitet: Skapande musik, 30 högskolepoäng
- Umeå universitet: Utomhuspedagogik – från fjäll till hav, 15 högskolepoäng
- Uppsala universitet: Happiness, 7,5 högskolepoäng
- Örebro universitet: Praktik för humanister, nivå A, 30 högskolepoäng.

Efter att expertgruppen genomfört en första granskning av underlagen från lärosätena begärde Högskoleverket in kompletterande material för ett antal av kurserna. Huvudsakligen rörde det sig om behov av mer information angående lärarresurs, examination och kravnivåer. I något fall begärdes ytterligare kompletteringar in senare under processen. Syftet var inte minst att säkra så likvärdiga bedömningar som möjligt.

Platsbesök gjordes vid fyra lärosäten (Karlstads universitet, Linköpings universitet, Lunds universitet och Malmö högskola) avseende sammanlagt åtta kurser. Grundprincipen var att göra platsbesök vid lärosäten där åtminstone en kurs framstod som särskilt svårbedömd och intressant ur ett principiellt perspektiv.

Resultat

Expertgruppens bedömning är att följande tolv kurser uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Försvarshögskolan: Asymmetriska hot och terrorism
- Gymnastik- och idrotthögskolan: Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel
- Högskolan i Borås: Bloggens teori och praktik
- Högskolan på Gotland: Ingmar Bergman, auteuren och berättaren
- Karolinska institutet: Populärvetenskaplig kommunikation
- Linköpings universitet: Skapande arbete med ull
- Linnéuniversitetet: Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter)
- Luleå tekniska universitet: Livets mening
- Malmö högskola: Fotbollens historia
- Malmö högskola: Light installation
- Umeå universitet: Utomhuspedagogik – från fjäll till hav
- Uppsala universitet: Happiness.

Expertgruppens bedömning är att följande tio kurser inte uppfyller kraven i 1 kap. 2 och 8–9 §§ i högskolelagen:

- Högskolan i Jönköping: Mellanösternkunskap
- Karlstads universitet: Orkidéer i teori och praktik
- Karlstads universitet: Pilates

- Linköpings universitet: Informationssökning på internet – tillämpning släktforskning
- Lunds universitet: Braingym i musiken
- Lunds universitet: Pro Tools grundkurs
- Mälardalens högskola: Performance
- Södertörns högskola: En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll
- Umeå universitet: Skapande musik
- Örebro universitet: Praktik för humanister, nivå A.

Högskoleverket instämmer i dessa bedömningar.

En analys av utfallet ger vid handen att bristerna nästan alltid inkluderar en otillräcklig lärarresurs. Det handlar om att lärosätet inte säkerställt att det finns tillräckligt med relevant kompetens för kursens specifika område. I några fall saknas personal med relevanta högre akademiska meriter såväl bland de undervisande lärarna som i miljön som helhet. I andra fall handlar det om lärare som visserligen är högt meriterade, men inte inom det område som kursen avser. Man kan möjligen skönja en tendens att lärosäten som saknar omfattande erfarenhet av utbildning inom det konstnärliga området inte lägger tillbörlig vikt på att säkerställa att kurser med huvudsakligen konstnärlig inriktning i tillräcklig grad involverar lärare med formellt erkänd kompetens.

När det gäller ett par av kurserna saknas av allt att döma ett tillräckligt robust system för att säkra kompetensen hos externa handledare och mentorer, liksom för att generellt säkerställa den akademiska nivån i utbildning som helt eller delvis involverar externt förlagd praktik. Här kan finnas lärdomar att dra från de utbildningsprogram som sedan länge inbegriper olika former av verksamhetsförlagd utbildning.

I ett flertal fall finns det avgörande brister avseende kursens innehåll och inriktning i förhållande till lagens krav. I något fall är innehållet alltför elementärt, i andra fall brister det avseende kraven på tillräckligt djup avseende vetenskapliga eller konstnärliga aspekter, särskilt vad gäller säkringen av att studenterna ges tillfälle att tränas, utvecklas och examineras i relation till kursmål som är relevanta i dessa avseenden. Några kurser har en inriktning som kräver en tydligare integration inom ett mer omfattande utbildningssammanhang och som lämpar sig mindre väl för en fristående kurs utan särskilda förkunskapskrav.

Som särskilt problematiska framstår ett antal kurser som huvudsakligen omfattar rent praktiska färdigheter och tekniker, vilka säkerligen kan vara betydelsefulla för såväl inläringen som utövandet av andra kunskaper på hög nivå, men som betraktade för sig inte utan vidare kan svara mot kraven på utbildning på högskolenivå. Just denna problematik visar dessutom hur granskningen av fristående kurser av de aktuella slaget kan väcka principiella frågor som berör också andra delar av utbildningsutbudet.

Det bör understrykas att urvalet inte är sådant att det tillåter några generella slutsatser om i vilken mån det samlade utbudet av kurser av detta slag uppfyller högskolelagens krav.

Av yttrandena över de enskilda kurserna framkommer närmare vari respektive kurs brister i förhållande till lagens krav.

Reflektioner och slutsatser

Sammantaget tyder granskningen på att det vid flera lärosäten återstår en hel del arbete med att kvalitetssäkra denna del av det samlade utbildningsutbudet. Granskningen uppmärksammar särskilt brister avseende säkringen av den konstnärliga grunden i kurser som har en huvudsakligen konstnärlig inriktning och brister avseende säkringen av kopplingen till en vetenskaplig-teoretisk grund i kurser med en huvudsakligen praktisk inriktning. Generellt pekar granskningen på att det kan finnas anledning att säkerställa att detta slag av kurser – som ofta verkar uppstå litet vid sidan av de utbildningens huvudfårar som ägnas mest uppmärksamhet och intresse – utvecklas och genomförs av lärare med adekvat vetenskaplig eller konstnärlig kompetens, i en miljö som befrämjar kollegialt kvalitetsarbete samt anknytning till forskning och konstnärligt utvecklingsarbete.

Avslutningsvis kan man konstatera att det valda tillvägagångssättet, som är resurseffektivt för såväl Högskoleverket som berörda lärosäten, har visat sig vara ändamålsenligt och bör utgöra grunden för fortsatta granskningar.

BEDÖMARGRUPPENS RAPPORT

Allmänna kommentarer

Vårt uppdrag som bedömargrupp har varit att granska ett antal kurser som inte specifikt omfattas av kursfordringarna för någon examen.

Granskningen har i enlighet med regeringens uppdrag till Högskoleverket skett utifrån de krav på högre utbildning som anges i 1 kap. 2 och 8-9 §§ högskolelagen. I praktiken har det gällt 2 och 8 §§ eftersom 9 § rör den avancerade nivå som inte varit aktuell i sammanhanget. De gällande bestämmelserna har följande lydelse:

- 2 § Staten ska som huvudman anordna högskolor för
1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet, och
 2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

I högskolornas uppgift ska ingå att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid högskolan kommer till nytta. (SFS 2009:45).

8 § Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Regeringen får dock besluta om undantag när det gäller konstnärlig utbildning.

Utbildning på grundnivå ska utveckla studenternas

- förmåga att göra självständiga och kritiska bedömningar,
- förmåga att självständigt urskilja, formulera och lösa problem, och
- beredskap att möta förändringar i arbetslivet.

Inom det område som utbildningen avser ska studenterna, utöver kunskaper och färdigheter, utveckla förmåga att

- söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå,
- följa kunskapsutvecklingen, och
- utbyta kunskaper även med personer utan specialkunskaper inom området. (SFS 2009:1037)

Vi har i vårt bedömningsarbete valt att med utgångspunkt i lagens krav fokusera på några generella punkter och vill inledningsvis ge några övergripande kommentarer till den mer detaljerade granskning av enskilda kurser som presenteras i det följande.

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Att definiera vad som är vetenskaplig grund är i de flesta fall inte speciellt komplicerat när det gäller kurser som ges med nära anknytning till etablerade ämnesområden och traditionella akademiska strukturer. Målformuleringar,

litteraturlistor och lärarnas akademiska kompetens är lätt konstaterbara kriterier för en bedömning av nivå och kvalitet. Ibland kan gränserna dock vara suddiga: Någon av de granskade kurserna anges ”formellt” vila på en vetenskaplig grund trots att den i huvudsak har ett konstnärligt innehåll. Detta därför att den aktuella institutionen egentligen inte ger kurser inom ramen för en konstnärlig examensstruktur.

Vilka kurser som vilar på konstnärlig grund är annars inte särskilt svårt att konstatera även om det i sammanhanget kan vara svårt att peka på entydiga faktorer i kursplaner och utbildningsbeskrivningar. Den konstnärliga forskningen är ännu i sin linda och konstnärlig kvalitet bestäms i hög grad av en konsensus inom kretsen av utövare och specialister. En kurs i avancerat pianospel kan t.ex. bara i begränsad omfattning bygga på litteraturstudium. Här är den enskilda handledningen i konstnärlig praktik viktigare än teoretiska utläggningar.

Inget hindrar att konstnärligt inriktade kurser kan ges också av universitet och högskolor som saknar tillstånd att utfärda konstnärliga examina. En viktig fråga när det gäller att bedöma utbildningens kvalitet blir i sådana fall om högskolan i fråga kan erbjuda en miljö i form av infrastruktur och bred lärarkompetens som kan anses tillräcklig. Exempel på frågeställningar kring detta problem finns bland de kurser vi granskat.

Liknande diskussioner kan föras även när man ska bedöma kurser som å ena sidan har en vetenskaplig eller konstnärlig grund och som å andra sidan bygger på beprövad erfarenhet. Det kan t.ex. gälla utbildningar som kombinerar materialkunskap med hantverksmässiga metoder eller kurser som ligger i gränsområdet mellan idrott, hälsovård och pedagogik. I det granskade materialet finns en del kurser som är exempel på detta. Som alltid när det gäller kvalitetsbedömningar måste man då göra en avvägning i relation till de olika kriterierna.

Den vetenskapliga grunden implicerar också ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt. Det betyder att teoribildningar och kunskapssystem av olika slag måste kunna diskuteras och ifrågasättas. En följd av detta är att högskolan knappast kan anordna utbildningar kring kommersiella varumärken eller de specifika skolbildningar som kan finnas inom ett brett vetenskapsområde. Exempel på kurser som måste ifrågasättas på denna grund ges också i det följande.

Förkunskapskrav

Den absoluta majoriteteten av de utbildningar som vi bedömt kräver endast grundläggande behörighet för högskolestudier. I några fall bygger de på tidigare akademiska studier, något som då måste få konsekvenser för progression och kvalitetsnivå. En del av de granskade utbildningarna som bygger på specifikt angivna kurser på en mer grundläggande nivå bör rimligen kunna inordnas i existerande program. En kurs som förutsätter att den studerande

genomgått en flerårig programutbildning måste mot den bakgrunden kräva inslag av reflektion och analys som kan relateras till tidigare studier.

Enligt högskolelagen ska grundläggande behörighet bygga på kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande. Det finns ändå en hel del ämnen som inte erbjuds inom de nationella programmen och frågan är då på vilken nivå högskolans utbildningar ska läggas. Diskussionen om elementär språkutbildning inom ramen för högskolans kurser är gammal och välkänd. Liknande problematiska förhållanden möter på det konstnärliga området. I vilken utsträckning kan och bör en musikinstitution ge nybörjarkurser i spelning av vissa instrument? Det finns institutioner som erbjuder kurser som genom sin elementära karaktär och sin svaga förankring i forskning, konstnärligt utvecklingsarbete eller beprövad erfarenhet kan ifrågasättas. Här borde högskoleledningar och kvalitetsansvariga göra en mer aktiv granskning än vad som för närvarande tycks vara fallet.

Inriktning och kursmål

En snabb uppfattning om mål och syfte för en fristående kurs kan man ofta få genom benämningen. Ibland är det dock uppenbart att kursgivare sätter rubriker som ska vara lockande för en bred grupp av studenter men som ibland kan leda till missförstånd om kursens vidare syften och dessutom skapa tvivel om dess seriösa inriktning. En rubrik som "Happiness" är slagkraftig men berättar egentligen inte att kursen ger en seriös orientering om begreppet lycka som ett filosofiskt problem.

Vill man undvika en populistisk debatt om "hobbykurser" eller "Kalle Anka-kurser" borde man kanske från högskolornas sida ägna rubriksättning och kurspresentation en djupare eftertanke.

Den anmärkning som skulle kunna riktas mot många av de kursmål som vi granskat är att de kan vara dåligt relaterade till högskolelagens krav på självständiga och kritiska bedömningar. Några kan å andra sidan vara överdrivet ambitiösa med tanke på kursens längd och undervisningens uppläggning. Genom Bolognaprocessens arbete med kursplaner har många institutioner kommit att lägga vikt vid tydliga lärandemål. En annan fråga är hur dessa mål sedan kan omsättas i kursens innehåll och de faktiska studieresultat som man kan förvänta sig. Ibland kan man iakttä en diskrepans mellan de högstämda målformuleringarna (om de nu verkligen tillämpas) och de resurser som man från högskolans sida faktiskt lagt ned på den aktuella kursen.

Undervisning och examination

Vår bedömning av kurser i det följande bygger på en genomgång av kursplaner, förenklade självvärderingar och andra dokument som högskolorna redovisat. I vissa fall har också exempel på studenternas projektarbete eller tentamina bifogats.

I ett begränsat antal fall har vi gjort platsbesök och kunnat diskutera med ansvariga lärare. Vi har också för några kurser fått ta del av utvärderingar,

studentrapporter, examinationsfrågor etc. Hur undervisningen faktiskt gått till är ändå av uppenbara skäl inte helt lätt att bedöma. Undervisningsformerna är också mycket skiftande. I en del kurser möts lärare och studenter regelbundet, andra ges helt på distans. Några av de distansplattformar som vi kunnat studera har varit avancerade och ambitiösa och medgett en tät kommunikation mellan lärare och studerande. I andra fall verkar kontakterna vara mer sporadiska och beroende på studenternas egen initiativförmåga eller deras behov av handledning.

Distansundervisning för fristående kurser skiljer sig knappast i princip från motsvarande undervisning inom utbildningsprogram och det finns ingen anledning att ifrågasätta denna lärandeform som sådan. Det finns ju i dag också en mängd redskap för kommunikation via nätet i form av Skype eller sociala medier som Facebook. Möjligen kan man beklaga att den traditionella akademiska seminariekulturen försvinner med en uppläggning där studenter och lärare aldrig möts fysiskt och där den inbördes diskussionen mellan studenterna också kan bli svårare än i traditionell undervisning.

Examinationsformerna är också mycket varierande. I många kurser provas studenternas kunskaper genom skriftliga tentamina med litteraturrelaterade frågor. Vårt intryck är dock att det ofta saknas skriftlig examination och att den i förekommande fall kan te sig något pliktskyldig. Muntlig examination sker också, ofta i grupp med ett begränsat antal deltagare. I andra fall är det ett avslutande projektarbete som är den viktigaste formen för dokumentation av de studerandes kunskaper. Det finns knappast någon anledning att principiellt ifrågasätta den ena eller andra examinationsformen. Här bör högskolornas generella system för kvalitetssäkring tillämpas för att garantera att kunskapskontrollen har en godtagbar standard.

I några av de kurser vi granskat är genomströmningen uppseendeväckande låg. Vi har inte fått data för alla kurser och har därför i allmänhet inte kommenterat antalet examinerade studenter i relation till antalet deltagare. Ibland kan den låga examinationsgraden bero på att kursansvariga tillåter att de studerande lämnar in sina slutrapporter eller liknande långt efter kursens avslutning. En striktare bestämmelse om slutdatum kan i sådana fall vara på sin plats.

I vissa fall har man från högskolornas sida noterat att en kurs kan vara riktad till redan yrkesverksamma som är intresserade av dess innehåll men som inte känner behov av att få ett antal högskolepoäng dokumenterade. Det är en rimlig förklaring till den dåliga genomströmningen men frågan är om inte en stark diskrepans mellan antalet antagna och antalet examinerade borde leda till en genomgripande diskussion kring kursens allmänna uppläggning och inte minst dess pedagogik.

Lärarkompetens och infrastruktur

Med tanke på högskolelagens krav på grundutbildningens anknytning till forskning eller konstnärligt utvecklingsarbete borde varje kurs i idealfallet ha

åtminstone en disputerad lärare (och för de konstnärliga kurserna någon som har dokumenterad erfarenhet av utvecklingsarbete och forskning på konstnärlig grund). Detta kan dock inte sättas som ett ovillkorligt krav, dels med tanke på kursernas nivå och omfattning, dels med hänsyn till att praktisk och beprövad erfarenhet i vissa fall kan vara lika väsentligt som formella forskningsmeriter för att nå utbildningens syfte. Självfallet måste läraren ändå ha en förmåga att kommentera och presentera en vetenskapligt baserad diskussion inom det aktuella ämnesområdet.

En lärare med hög vetenskaplig kompetens är i sig inte någon garanti för att kursen ska kunna leva upp till högskolelagens krav. Kompetensen måste vara relaterad till utbildningens faktiska innehåll. Vi har under granskningsarbetet sett exempel på kurser där lärare med professorskompetens inom ett vetenskapsområde undervisar inom ett helt annat område, mera på grundval av allmänna intressen än med utgångspunkt i den egna forskningserfarenheten.

I några fall har vi också sett exempel på kurser som har konstnärlig inriktning utan att det finns vare sig infrastruktur eller kompetens inom respektive institution för detta. Några av dessa kurser har i och för sig varit relaterade till estetiska inriktningar inom lärarutbildningar men deras högskolemässiga status har inte alltid kunnat redovisas på ett övertygande sätt.

Sammanfattande slutsatser

Vi har sett detta bedömningsarbete som ett pilotprojekt inför kommande mer systematiska granskningar av de kurser som omfattas av Högskoleverkets definition. Runt om i landet finns det hundratals sådana kurser och om ett framtida nationellt system för kvalitetsgranskning av dessa ska etableras måste det förmodligen ske i ungefär de former som vi har tillämpat.

De 22 kurser som vi granskat valdes för att få en spridning mellan olika högskolor och skilda ämnesområden. Åtta av dem har kunnat bedömas också genom platsbesök. Dessa besök har av resursskäl varit ganska korta. Även om direkta samtal med kursansvariga har tillfört värdefulla synpunkter (i första hand för oss, men uppenbarligen i några fall också för kursgivarna) måste man nog i framtiden utgå från att bedömningsarbetet i huvudsak sker på grundval av skriftlig dokumentation.

I det bedömda urvalet är det tio kurser som enligt vår uppfattning inte svarar mot högskolelagens krav. I flera av dessa fall bör dessa brister kunna avhjälpas genom ökad lärarkompetens, en högre grad av forskningsanknytning eller liknande. I andra fall har vi noterat att kurserna i sin nuvarande fristående form inte motsvarar högskolelagens krav men att delar av innehållet skulle kunna integreras i befintliga program. I ytterligare andra fall har vi ansett att kurserna faller utanför högskolans ram eftersom de varit knutna till rent kommersiella koncept eller haft en inriktning och nivå som närmast hör hemma i studieförbundens verksamhet.

Det utbildningsalternativ som de fristående kurserna representerar är en viktig del av högskolans verksamhet. De kan i många fall tjäna som en intro-

duktion till fortsatta högskolestudier. De ger också programstudenter en möjlighet att bredda sin utbildning, i vissa fall i riktning mot det begrepp som brukar kallas "liberal education". De kan dessutom ibland vara kopplade till högskolans tredje uppgift och kraven på samverkan med det omgivande samhället.

Det är dock viktigt att denna del av högskolans verksamhet underkastas lika stränga kvalitetskrav som all annan utbildning. Annars kan också de kurser som uppfyller högskolelagens krav råka i vanrykte och det allmänna förtroendet för universitet och högskolor skadas. Vår förhoppning är därför att de kvalitetsansvariga organen vid universitet och högskolor i framtiden ägnar mer tid åt denna del av det samlade utbildningsutbudet.

Försvarshögskolan: Asymmetriska hot och terrorism, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och ämnet definieras som statsvetenskap med inriktning mot krishantering och internationell samverkan.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

De studerande ska på vetenskaplig grund kunna beskriva terrorismen både historiskt och i en bredare sociopolitisk kontext. De ska också kunna problematisera balansgången mellan säkerhet och rättssäkerhet och kunna redogöra för hur asymmetriska hot påverkar världspolitikens agenda.

Undervisning och examination

I kursen diskuteras definitioner av terrorism i ett historiskt perspektiv liksom faktorer som påverkar terrorismen i nutiden. Svårigheterna med att hitta politiska och juridiska lösningar på terrorismens problem blir belysta utifrån ett fri- och rättighetsperspektiv.

Kursen består av sex undervisningstillfällen. Obligatorisk närvaro krävs vid fyra av dessa och vid eventuell frånvaro fordras kompletteringsuppgifter. Studenterna examineras kontinuerligt under kursens gång genom tre deluppgifter. I tre kursutvärderingar har majoriteten av de studerande ansett att kravnivån är rimlig och att man uppnått kursens lärandemål. Att en del inte genomgått alla examinationer förklaras med att flera deltagare varit yrkesverksamma och inte brytt sig om att tillgodoräkna sig högskolepoäng.

Kurslitteraturen utgörs av internationella arbeten med klar samhällsvetenskaplig förankring.

Lärrarresurser

Av sex lärare har tre doktorsexamen inom relevanta områden medan tre har examina på grundnivå eller avancerad nivå. Två av lärarna har bakgrund vid utländska lärosäten.

Slutomdöme

Uppläggning och kursinnehåll förefaller motsvara rimliga krav på balans och kompletterande perspektiv.

Med avseende på kritiskt och analytisk hållning uppfyller kursen högskolelagens krav.

Gymnastik- och idrottshögskolan: Natur, äventyr och rörelse som pedagogiskt hjälpmedel, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (pedagogik och idrott), särskilt kunskapsområdet friluftsliv och utomhuspedagogik.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen vänder sig till yrkesverksamma med pedagogisk utbildning riktad mot grundskolans tidigare och senare år samt gymnasiet. Även förskollärare och fritidspedagoger kan med fördel gå kursen.

Kursen kan ses som en vidareutbildning för pedagogisk personal som har en grundutbildning men som i den saknar moment kring idrott, friluftsliv och utomhuspedagogik. Den introducerar därmed ett nytt kunskapsområde i förhållande till tidigare studier och kan ses som en kompletterande påbyggnad utan någon speciell progression relaterad till dessa studier.

Kursmål

Studenten ska enligt kursplanen dels kunna planera och undervisa i och om rörelse och friluftsliv med beaktande av såväl säkerhet som innehållsliga aspekter, dels kunna analysera och diskutera olika motiv för fysisk aktivitet i naturen i ett hälso- och livsstilsperspektiv. Ytterligare mål är dels förmåga att analysera uterummets betydelse som lärmiljö utifrån olika teoretiska perspektiv, dels förmåga att planera och genomföra ett tematiskt arbete i förhållande till rörelse och vistelse i naturen.

Undervisning och examination

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, lärarledda lektioner, gruppövningar och fältstudier. För att vara en fristående kurs är den ovanligt undervisningsintensiv. Kurslitteraturen anknyter till såväl didaktisk forskning som till idrotts- och friluftslivets praxiskunskap.

Examination genom skriftliga och praktiska uppgifter, enskilt eller i grupp.

Lärrarresurser

De tre huvudsakliga lärarna har utbildning kring pedagogik, idrott och hälsa och är verksamma som högskoleadjunkter. De har viss forskningserfarenhet men ingen doktorsexamen. En lärare med doktorsexamen inom området håller i en föreläsning.

Slutomdöme

Utbildning kring idrott, hälsa och rörelsepedagogik befinner sig i ett gränsland mellan högskolelagens dubbla kriterier om forskning och beprövad erfarenhet som högskoleutbildningens bas. Den aktuella kursen har en rimlig balans mellan dessa båda kriterier och uppfyller mot den bakgrunden högskolelagens krav.

Högskolan i Borås: Bloggens teori och praktik, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och ges vid institutionen för biblioteks- och informationsvetenskap som hör till Bibliotekshögskolan. I kursen ingår också praktiska och erfarenhetsgrundade moment genom att deltagarna förutsätts skapa, designa och analysera en egen blogg.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Studenten ska efter genomgången kurs kunna starta en blogg och anpassa bloggen grafiskt och innehållsmässigt för en särskild målgrupp; kunna formulera sig i text på god svenska och presentera materialet visuellt på ett sätt som är väl anpassat till genre, syfte och målgrupp; analysera bloggar ur genre- och medieteoretiska perspektiv, samt resonera kring bloggen som kommunikationsform relaterad till frågor om makt, genus och identitet.

Undervisning och examination

Undervisningen sker på distans och utgörs av föreläsningar, seminarier, övningar och inlämningsuppgifter. Examinationen sker genom fortlöpande bedömning av studenternas egna bloggar, bedömning av studenternas kommentarer till varandras bloggar, analyser av två externa bloggar samt bedömning av två särskilda övningsuppgifter.

Lärrarresurser

Vid senaste tillfället undervisade sex lärare, varav tre disputerade med avhandlingar kopplade till kursens ämnesområde och två doktorander med avhandlingssämnen inom området.

Slutomdöme

Ämnet är angeläget och det är särskilt viktigt att forskare och analytiker själva har praktiska erfarenheter av bloggandets praktik och etik. Litteraturlistan bedöms vara fullt adekvat för både de praktiska och de teoretiska momenten.

Kursen uppfyller högskolelagens krav med avseende på vetenskaplig grund samt kritisk och analytisk hållning.

Högskolan i Jönköping: Mellanösternkunskap, 15 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen ger i huvudsak en orientering om Mellanösterns religiösa geografi och om de religiösa faktorernas betydelse för konflikter i området. Den vetenskapliga grunden uppges som avgörande.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Efter avslutad kurs förväntas de studerande kunna förmedla kunskaper om komplexiteten i Mellanöstern som konflikthärd och om alternativa lösningsförslag hos de inblandade aktörerna. Kunskap om de tre stora religionernas bakgrund och aktuella situation i Jerusalem och Palestina är också ett centralt mål.

Undervisning och examination

Kursen genomförs på trekvartsfart med tio undervisningstillfällen om fyra lektionstimmar. Den består av föreläsningar och seminarier med utgångspunkt i de tre religionerna. En studieresa till Jerusalem är frivillig och den som inte reser med gör ett extra projektarbete. Examination sker i form av hemtentamina och grupptentamina. I den senare formen diskuteras de enskilda projektarbetena. Kurslitteraturen är i huvudsak vetenskapliga verk.

Lärrarresurser

Kursen har tre lärare som är disputerade inom det teologiska området. Deras kompetens ligger dock i huvudsak inom den judisk-kristna historien. På högskolans webbplats säger den kursansvarige att de tre lärarna ska ge olika vinklingar, ”då en till exempel är mer pro-arabisk och en mer pro-israelisk” – en klart ovetenskaplig utgångspunkt. Det är mycket problematiskt om högskolelagens krav på ett kritiskt perspektiv ersätts av en personlig hållning till en konflikt som knappast har sin grund i religiösa förhållanden utan som lika mycket rör politiska, sociala, folkrättsliga och ekonomiska faktorer.

Islamologisk expertis skulle ha gett undervisningen ett bredare kritiskt perspektiv liksom lärare med en djupare samhällsvetenskaplig kompetens.

Slutomdöme

Kursen uppfyller endast till viss del högskolelagens krav på vetenskaplig förankring. I sin nuvarande utformning har den en bredd som inte svarar mot lärarnas forskningskompetens och den brister i det kritiskt analytiska perspektiv som högskolelagen förutsätter.

Högskolan på Gotland: Ingmar Bergman, auteuren och berättaren, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund. Ämnet är filmvetenskap. Kursen är en distanskurs som ges i anslutning till den årliga Bergmanveckan på Fårö.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

De studerande ska ha kunskaper om Ingmar Bergmans konstnärskap med fokus på film och filmkonst. Hans verk och konstnärskap placeras i såväl svensk kulturell kontext som internationell filmhistoria.

Undervisning och examination

Kursen är indelad i fem tematiska block och genomförs till största delen i form av nätbaserade diskussioner, studier av film, manus och litteratur samt obligatoriskt deltagande i Bergmanveckan på Fårö. Analytiska närstudier av både formella och tematiska dimensioner görs i filmer och manus, med nedslag i den aktuella litteraturen och de ca 25 filmer som ingår i kursen. Examinationen är kontinuerlig under hela kursen med tre obligatoriska essäer per kursblock och en avslutande essä över valfritt tema (5–10 sidor).

Lärrarresurser

Kursledaren är universitetsadjunkt i filmvetenskap, med kandidatexamen och bibliotekarieexamen samt bred erfarenhet inom relevanta områden. Svenska och internationella föreläsare vid Bergmanveckan med varierande akademisk bakgrund medverkar (författare, psykiatrer, regissörer, skådespelare, filmvetare).

Slutomdöme

Kurslitteraturen är uteslutande fokuserad på Ingmar Bergman och hans filmskapande. Den skulle dock med fördel kunna utvidgas och kompletteras med andra verk som ger en viss distans och relief till Bergman och hans position.

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav med avseende på vetenskaplig grund samt kritisk och analytisk hållning.

Karlstads universitet: Orkidéer i teori och praktik, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursen ger grundläggande kunskaper i orkidéers ekologi och om hur olika ekologiska faktorer påverkar deras förekomst och utbredning globalt, om hur växtbiologiska faktorer och klimat påverkar och reglerar tillväxt samt om hot mot mångfald och förekomst.

Undervisning och examination

Undervisningsformerna är de traditionella med föreläsningar och praktiska övningar. Eftersom kursen ges både på campus och på distans distribueras allt undervisningsmaterial inklusive föreläsningar via lärplattformen *It's Learning*. I campusundervisning (laborationshelger) och i videoföreläsningar samt i ett fotomaterial utnyttjas en orkidésamling.

Kurslitteraturen består av böcker på elementär nivå samt av mer vetenskaplig litteratur av äldre årgång. I övrigt används enkla sökverktyg samt mer vetenskapligt baserade källor på internet.

Kursen examineras dels genom en artexamination, dels genom en uppgift som består i att studenten ska skapa en odlingsanvisning till en naturart på basis av artens utbredningsområden och dokumenterad klimatdata. För betyget godkänd på kursen krävs att studenten godkänns på dessa två examinationsmoment. För betyget väl godkänd krävs även en godkänd skriftlig individuell examination av kurslitteraturen och föreläsningsstoffet.

Lärrresurser

För undervisningen står en lektor med doktorsexamen i zoologi som anges vara en av Sveriges främsta experter i området samt en adjunkt som är doktorand i botanisk fysiologi och har många års erfarenhet inom området.

Slutomdöme

Genomströmningen är relativt god men långsam för att vara en fristående kurs. Kursens innehåll är riktat mot den kommersiella marknaden, vilket på ett negativt sätt återspeglas bland annat i att det saknas krav på kritisk reflek-

tion i den inlämningsuppgift som görs. Den artexamination som genomförs är också av mer återgivande karaktär. Som fristående kurs uppfyller kursen endast till viss del högskolelagens krav. Den uppfyller kraven avseende vetenskaplig grund, men för att uppfylla kraven avseende kritiskt tänkande och reflektion skulle kraven för betyget godkänd behöva ligga på den nivå som nu gäller endast för betyget väl godkänd.

Karlstads universitet: Pilates, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen har både ett fysiologisk-medicinskt och ett konstnärligt perspektiv. Den bör därmed bedömas med avseende på både dess vetenskapliga och dess konstnärliga grund.

Förkunskapskrav

Förkunskapskraven är grundläggande behörighet och Pilates – Introduktion (7,5 högskolepoäng).

Kursmål

Kursen syftar till att fördjupa och bredda den praktiska kompetensen i pilatetraditionens golvskola genom ytterligare problematisering och analys av metodens syfte och funktioner. Den ska ge kunskap i och förståelse för kopplingen mellan pilateteknik, anatomi, fysiologi och dans som konstnärligt uttryck och den ger dessutom en introduktion till pilatetraditionens möjligheter i några grundläggande rehabiliteringsarbeten med skadepreventivt syfte.

Undervisning och examination

Undervisningen består av workshops i mästarlärartraditionen samt en föreläsning.

Litteraturen utgör av ett antal populärvetenskapliga böcker och en vetenskaplig artikel.

Examinationen sker genom ett individuellt skriftligt arbete, en loggbok, ett praktiskt seminarium i grupp samt praktisk och teoretisk redovisning av valda övningar som genomförs i grupp.

Kursen har haft en mycket god genomströmning för att vara en fristående kurs.

Lärreresurser

En universitetsadjunkt i dans är kursansvarig och ansvarar för ca 80 procent av kursens undervisningstid. En högskoleadjunkt i pilateteknik vid Dans- och cirkushögskolan är gästlärare och ansvarar för ca 20 procent av kursen.

Slutomdöme

Kursen har enligt kursgivarna både ett fysiologisk-medicinskt och ett konstnärligt perspektiv. Under kursen sker viss kritisk reflektion kring både de praktiska och de teoretiska momenten. Det ter sig dock ganska problematiskt att ge kurser som begränsas så snävt till en specifik praktisk tradition som pilates.

Kursen har inslag som till sitt innehåll vilar på vetenskaplig grund i relation till det fysiologisk-medicinska området. Ingen av lärarna har dock någon vetenskaplig kompetens inom t.ex. sjukgymnastik. Kursen ges inte heller inom ramen för en miljö där sådan kompetens finns.

Sammanfattningsvis så uppfyller kursen delar av högskolelagens krav. Däremot saknas i miljön tillräckliga förutsättningar, särskilt avseende vetenskaplig och konstnärlig kompetens, för att säkra den vetenskapliga och konstnärliga grunden.

Karolinska institutet: Populärvetenskaplig kommunikation, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

120 högskolepoäng inom medicin, teknik, naturvetenskap eller vårdvetenskap.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten ha kunskap och förståelse för vetenskapsjournalistikens roll och olika mediers arbetssätt och för grunderna i journalistisk kommunikation samt ha förbättrat sin egen skrivförmåga med fokus på formulering och disposition.

Undervisning och examination

Undervisningen sker till största delen genom enskild handledning på olika redaktioner. Föreläsningarna är till stor del översiktliga introduktioner. Studenten föreslår projektämne och får det sedan godkänt av kursledning och handledare. Skrivövningar sker löpande under kursen och under praktikperioden på en vetenskapsredaktion.

Litteraturen utgörs av texter inom journalistik som ofta används inom utbildning på avancerad nivå och forskarnivå inom medicin samt av vetenskapliga artiklar.

Examinationen utgörs av muntliga och skriftliga presentationer. Målsättningen är att projektarbetet ska publiceras i ett populärvetenskapligt forum. Den skriftliga rapporten ska redovisas i tre former med olika grader av djup och omfattning. Det krävs obligatorisk närvaro under redaktionsplaceringen och vid studiebesök.

Lärreresurser

Kursansvarig är en universitetslektor i bioentreprenörskap som är docent i fysiologi och legitimerad läkare. Biträdande kursansvarig är en medicinreporter som är doktorand inom medicin och medier. Därutöver medverkar bland annat ledande medicin- och vetenskapsjournalister, varav några även är forskningsaktiva inom medievetenskap.

Slutomdöme

Kursen kräver tidigare högskolestudier om 120 högskolepoäng. Undervisningsformen är i huvudsak projektbaserad och knuten till olika redaktioner.

Lärargruppen innehåller en blandning av vetenskaplig kompetens och professionskompetens, och det finns god anknytning till aktiv forskning. Litteraturen är adekvat. Kursen ställer krav på reflektion och kritiskt tänkande i relation till ämnet för projektet och i relation till det journalistiska området.

Sammanfattningsvis bedöms kursen vila på vetenskaplig grund och uppfylla högskolelagens krav på utbildning på grundnivå.

Linköpings universitet: Informationssökning på internet – tillämpning släktforskning, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursens huvudsakliga inriktning är informationssökning på internet. Släktforskning är i sammanhanget ett tillämpningsområde. Undervisningen i informationssökning sker dock i många fall på en elementär nivå och verkar svagt relaterad till en vetenskaplig diskussion. Också inom tillämpningsområdet förefaller en bredare vetenskaplig förankring saknas, t.ex. i form av en mer generell källkritisk diskussion eller en socialhistorisk överblick.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Syftet är att ge studenten en ökad kunskap om och förståelse av metoder för informationssökning på internet i ett kritiskt och selektivt perspektiv.

Undervisning och examination

Kursen är helt nätbaserad utom den avslutande examinationsträffen i Norrköping. Studentgruppen är mycket heterogen när det gäller tidigare erfarenheter av datorer eller släktforskning. På grundval av en enkät definieras vilken litteratur studenten ska läsa in och vilka webbplatser som i första hand ska konsulteras för lösandet av en individuell uppgift.Handledning sker via e-post och chattfunktioner. Examinationen baseras på en rapport på 8–10 sidor kring det enskilda projektet. Den diskuteras i grupp under slutträffen.

Litteraturen består av en populärt hållen handbok i släktforskning och en mer akademisk bok om informationssökning. Studiematerialet hänvisar till relevanta webbplatser.

Kursen har getts nio gånger med i genomsnitt 15 studenter var gång. Genomströmningen är 38 procent.

Lärreresurser

Kursen har en enda lärare. Han är professor emeritus i datavetenskap men hans höga och specifika kompetens utnyttjas knappast genom den elementära uppläggningsen. Han är också en erfaren amatörforskare när det gäller släkt-historia men har ingen formell historievetenskaplig skolning.

Slutomdöme

De två momenten internetkunskap och släktforskning ligger båda på en elementär nivå som inte kan anses svara mot högskolelagens krav.

Linköpings universitet: Skapande arbete med ull, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen ges vid estetiska avdelningen vid institutionen för kultur och kommunikation. Den vilar på både vetenskaplig och konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Kursen kräver formellt endast grundläggande behörighet. Den förutsätter dock en vana vid skapande arbete i textil. Den vänder sig till slöjdare, konsthantverkare och lärare med inriktning mot textil.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna använda ett experimentellt förhållningssätt till skapande arbete i ull, känna till och använda olika metoder för formgivning samt redovisa och praktiskt utforma produkt och produktidéer som förenar materialkunnande, tekniskt kunnande och personligt uttryck. Till detta kommer kunskap om kulturhistoria och reflektioner kring den skapande processen samt förmåga att presentera och analysera egna och andras produkter inom materialområdet ull.

Undervisning och examination

Kursen innehåller praktiskt och experimentellt arbete med ull, övningar med färg, form och komposition, produktanalys och kvalitetsfrågor. Undervisningen har organiserats i fem träffar med uppgifter och två delexaminationer (en praktisk och en skriftlig redovisning) och består av föreläsningar, praktiskt arbete med handledning, litteraturstudier, studiebesök samt seminarier och redovisningar både enskilt och i grupp. De praktiska arbetena examineras individuellt.

Lärreresurser

Kursansvarig är universitetsadjunkt inom textil. Gästföreläsare med specialkunskaper inom området samt professionella konsthantverkare med konstnärlig utbildning.

Slutomdöme

Eftersom kursen befinner sig i gränslandet mellan vetenskap, konstnärlig produktion och beprövad erfarenhet (eller praktik) men inte ingår i eller specifikt bedöms som konstnärlig utbildning är det angeläget att övergångarna mellan

materialkunskap (praktiskt och historiskt) och det konstnärliga skapandet särskilt klagörs. Kursen bedöms ha uppmärksammat detta på ett rimligt sätt och uppfyller mot den bakgrunden högskolelagens krav. Någon examination av den reflekterande delen av kursen ingår dock inte och bör liksom undervisningsformerna kunna utvecklas.

Linnéuniversitetet: Friluftsliv och äventyrsidrott (vinter), 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna reflektera över upplevelsens betydelse för lärande inom området vinterfriluftsliv, redogöra för människans fysiologiska förmåga under skiftande klimat- och väderförhållanden, använda olika naturmiljöer som arena för olika friluftspraktiker, analysera och värdera människans plats i naturen, reflektera över teorier om gruppdynamiska processer, redogöra för växt- och djurlivets olika strategier under vintertid samt utifrån olika teoretiska perspektiv analysera egna och andras erfarenheter och upplevelser under färd och praktisk verksamhet.

Undervisning och examination

Undervisningen består av praktiska moment, föreläsningar, diskussioner, seminarier under 23 veckoslut och ett avslutande tillfälle på snösäker ort. Obligatorisk närvaro förekommer under delar av kursen.

Examination görs genom fortlöpande bedömning där stor vikt läggs vid hemtentamen och fördjupningsuppgifter. Uppgifterna är av reflekterande och analyserande art i relation till kurslitteraturen.

Lärraresurser

Lärargruppen utgörs av en adjunkt, med magisterexamen i pedagogik, och en lektor idrottsvetenskap med inriktning mot humanbiologi och friluftsliv, med doktorsexamen i biologi samt vidareutbildning och forskningsmeriter inom ämnet friluftsliv på nationell och internationell nivå.

Slutomdöme

I lärargruppen finns adekvat och god kompetens. Litteraturen ligger på en lagom nivå för kursen och används på ett reflekterande och analyserande sätt även i relation till de praktiska momenten. Kursen kan därför anses uppfylla kravet på vetenskaplig grund och kraven för utbildning på grundnivå.

Luleå tekniska universitet: Livets mening, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och integrerar inslag från ämnena filosofi och litteraturvetenskap.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursdeltagaren ska efter genomgången kurs självständigt kunna beskriva och redogöra för hur olika filosofer genom idéhistorien tagit sig an frågan om livets mening, identifiera och kunna redogöra för livsåskådningsresonemang i skönlitteratur och därutöver kunna göra enklare analyser av filosofiska och skönlitterära texter kring frågeställningar om livets mening.

Enligt självvärderingen upplever en del studenter vissa inslag som krävande och den obligatoriska litteraturen förutsätter uppenbarligen en förmåga till analytiskt tänkande som ligger på en rätt avancerad nivå.

Undervisning och examination

Undervisningen bedrivs via en digital läroplattform och sker helt på distans och utan fysiska träffar vilket möjligen kan vara ett problem för en kurs av så utpräglat resonerande och filosofisk karaktär.

Kursen är tematiskt upplagd och innehåller fyra olika delar som examineras var för sig. En tentamen har quizform men i övrigt handlar det om tre skriftliga analytiska prov varav det avslutande är en självständig problembaserad tematisk analys av livsåskådningsgestaltning i film och skönlitteratur.

Det vetenskaplig-kritiska perspektivet förefaller säkrat. Kurslitteraturen utgörs dels av existencialistiskt färgade romaner (Camus, Sartre m.fl.), dels av mer filosofiska verk som är skrivna av internationellt kända författare (Baggini, Eagleton, Lurie m.fl.).

Lärreresurser

Ansvarig lärare är docent i litteraturvetenskap. Enligt självvärderingen finns i miljön en lektor i litteraturvetenskap och två lektorer i filosofi.

Slutomdöme

Önskvärt är att frånvaron av fysiska träffar i en kurs av denna typ kompenseras med möjligheter till dialog via sociala medier. I övrigt måste man konstatera att den i fråga om kritiskt och analytiskt perspektiv väl uppfyller högskolelagens krav.

Lunds universitet: Braingym i musiken, 8 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar inte på vetenskaplig eller konstnärlig grund utan är en utbildning i den inlärningsmetodik som utformats av det varumärkesregistrerade kommersiella företaget Braingym, med tillämpningar som utvecklats direkt för musikområdet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen vänder sig till studerande vid Musikhögskolan samt yrkesverksamma musiker och lärare.

Kursmål

De studerande ska efter avslutad kurs ha kunskap om grundläggande teorier i Braingymprogrammet, behärska tekniker för fastställande av så kallade dominansprofiler och vara förtrogna med olika grundläggande övningar för förbättrad inlärningsförmåga. Syftet är att ge de studerande möjlighet att underlätta sina elevers inläring; exempel som ges är intonationsproblem, andning, spänningar, notläsning, koncentrationsproblem, stresshantering m.m.

Undervisning och examination

Undervisningen behandlar Braingyms fysiologiska grunder (muskeltest och fastställande av så kallade dominansprofiler), övningar enligt programmet och kopplingar av tekniker till undervisningssituationer (enskilt, i grupp och i klassrum). Examinationen sker genom fortlöpande bedömning av deltagarnas inhämtning av undervisningen. Förutom en skrift utgiven på Braingyms eget förlag nämns ingen övrig kurslitteratur. Skriftlig eller muntlig examination förekommer inte.

Lärrresurser

Lärare är två universitetslektorer vid Musikhögskolan i sång respektive piano. Båda anges som certifierade coacher och instruktörer i Braingym.

Slutomdöme

Eftersom ingen uttalat konstnärlig utveckling eller produktion ingår i kursen bör bedömningen av dess vetenskapliga förankring vara avgörande. All litteratur som refereras till är tryckt i företagets egen tidskrift. Någon kritisk eller distanserad reflektion eller jämförelse med andra inlärningsmetoder förekommer inte. Även om kursen och Braingym som metod bedömts positivt av deltagarna uppfyller den inte högskolelagens krav avseende vetenskaplig grund samt kritisk och analytisk hållning.

Lunds universitet:

Pro Tools grundkurs, 8 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar inte uttalat på vare sig konstnärlig eller vetenskaplig grund utan är en praktisk orientering och övning i att hantera programmet Pro Tools.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet. Kursen vänder sig till musiklärare, musikproducenter och frilansmusiker.

Kursmål

Målet är att ge studenterna kunskaper i programmet Pro Tools på en grundläggande nivå. De ska efter genomgången kurs kunna använda programmets arbetsverktyg för att spela in eller skapa egen musik.

Undervisning och examination

Kursen består av tio undervisningstillfällen à två timmar där varje deltagare (12–15 studenter) haft tillgång till en arbetsstation (dator, ljudkort, midiklavatur, mikrofon och hörlurar). Undervisningen förmedlas via föreläsningar och enskilt praktiskt arbete under handledning. Varje student skapar och utvecklar ett eget projekt. Som avslutning löses en gemensam uppgift som lämnas in och bedöms individuellt. Någon kurslitteratur utöver datorprogrammet meddelas inte. Examensformer och utvärdering framstår som något diffusa.

Lärrarresurser

Läraren är verksam som musiklärare på grundskola och gymnasium och som frilansmusiker.

Slutomdöme

Då kursen inte vilar på vare sig vetenskaplig eller konstnärlig grund utan uteslutande är inriktad på individuell praktisk färdighet med avseende på en specifik kommersiell programvara uppfyller den inte högskolelagens krav.

Malmö högskola:

Fotbollens historia, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten ha förmåga att redogöra för fotbollens historiska utveckling i Sverige och internationellt, förmåga att reflektera över fotbollens ideologiska dimensioner samt genus- och etnicitetsaspekter i ett historiskt perspektiv samt förmåga att i tal och skrift problematisera olika aspekter av fotbollens historiska utveckling.

Undervisning och examination

Kursen består av nio lektionstillfällen à tre timmar med föreläsningar och diskussioner. Varje tillfälle belyser ett vetenskapligt förankrad tematiskt ämne i fotbollens historia.

Examinationsformen är en hemtentamen där samtliga mål bedöms och där även god språkbehandling och presentationsform ingår i bedömningen. För betyget godkänd krävs att studenten på ett tillfredsställande sätt kan redogöra för fotbollens historiska utveckling i Sverige och internationellt, reflektera över fotbollens ideologiska dimensioner och genus- och etnicitetsaspekter i ett historiskt perspektiv samt problematisera olika aspekter av fotbollens historiska utveckling.

Lärrarresurser

Kursens lärare är samtliga disputerade (lektor, docent respektive professor) och två av de tre lärarna har forskat och skrivit mycket om fotbollen betraktad ur olika historiska och sociologiska synvinklar. Den tredje läraren är en idrottsforskare med historisk och statsvetenskaplig inriktning.

Slutomdöme

Kursen handlar om idrotten som samhällsfenomen. Den har samma perspektiv som övriga idrottshistoriska kurser, även om kunskapsmassan handlar om fotboll. Fotbollen utgör på så sätt ett medel och inte ett mål i sig. Kurslitteraturen ligger på en nivå som är adekvat i relation till den vetenskapliga grunden och kursplanen visar på ett reflekterande och analyserande arbetssätt. Det fanns dock oklarheter avseende examinationen av delar av kursens innehåll

enligt befintlig kursplan. I självvärderingen aviserades att detta skulle rättas till.

Sammanfattningsvis bedöms kursen vila på vetenskaplig grund och svara mot högskolelagens krav på utbildning på grundnivå, under förutsättning att den aviserade förändringen av examinationsformerna i kursplanen genomförs.

Malmö högskola:

Light installation, 15 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen baseras både på vetenskaplig och konstnärlig grund och ingår som valbar kurs i K3-institutionens kandidatprogram design och visuell kommunikation, interaktionsdesign, kultur och medier samt scenproduktion. Den erbjuds även som fristående kurs. Den klassas inom ämnesgruppen design. I kursen ingår också praktiska uppgifter.

Förkunskapskrav

Minst 30 högskolepoäng samt engelska B (eller motsvarande). Kursspråket är engelska.

Kursmål

Studenten ska kunna identifiera och uttrycka ljuskvaliteterna i en befintlig scen; skapa en lösning för en enkel ljusinstallation med användning av befintligt ljus; skapa en lösning för övertygande ljusinstallationer för exteriör och interiör; relatera den kreativa processen till ljusinstallationens historia samt överväga hur människan upplever ljus. Därtill kommer vissa muntliga, praktiska och skriftliga uppgifter.

Undervisning och examination

Kursen kombinerar föreläsningar (ca 22 timmar), praktiska workshops (ca tio timmar), studiebesök på utställningar och företag inom branschen, projektarbete individuellt och i grupp, handledning samt skriftliga uppgifter. Examinationen omfattar fyra uppgifter: dokumentera ljus; en enkel ljusinstallation med tillgängligt ljus; en exteriör installation samt en utställning av ett slutprojekt. Litteraturen täcker kursmoment som ljusets karaktär (fysiska aspekter), ljusproduktion i förhållande till design och arkitektur, perceptionspsykologi samt installationernas kontext och miljöer. Kursdeltagarna har tillgång till K3:s prototypplabb, Black Box och verkstad för byggandet av prototyper.

Lärraresurser

Kursansvarig lärare har disputerat i interaktionsdesign. Gästföreläsare från områden som teater, belysningsteknik, ljusdesign och installationskonst deltar också.

Slutomdöme

Kursen bedöms uppfylla högskolelagens krav på vetenskaplig grund. I de enskilda arbetsuppgifterna integreras samtidigt praktiska, tekniska och konstnärliga aspekter på ett intressant och konkret sätt.

Mälardalens högskola: Performance, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen ges vid avdelningen teater och kreativa applikationer inom akademien för innovation, design och teknik och bör bedömas huvudsakligen med avseende på dess konstnärliga och praktiska grund.

Förkunskapskrav

7,5 högskolepoäng inom teater. Kursen är en påbyggnadskurs.

Kursmål

Syftet är att ge grundläggande kompetens i scenisk framställning med utgångspunkt i gestaltungsövningar och teoretiska resonemang och att studenterna ska utveckla en fördjupad relation till sig själva, sina kolleger och sin omvärld. Efter kursen ska studenten kunna göra presentationer av olika slag inför en grupp samt analysera och reflektera kring performanceteorier, genomförda övningar och kring en vald gestaltning.

Undervisning och examination

Undervisningen sker genom föreläsningar, seminarier, handledda övningsuppgifter, studiebesök och gestaltningar individuellt och i grupp. Examinationen sker genom litteraturredovisning och ett projekt kallat "Vägen hit". Bedömningskriterierna framstår som otydliga, särskilt avseende kraven på analys och reflektion. Den obligatoriska kurslitteraturen består av ett standardverk inom området.

Lärreresurser

Läraren är adjunkt i informationsdesign, med viss praktisk erfarenhet inom performanceområdet men utan högre vetenskaplig eller konstnärlig akademisk meritering. I kursen undervisar i regel några gästlärare med anknytning till fältet. Kursen ges i en miljö som saknar ytterligare vetenskaplig och konstnärlig kompetens inom området för kursen.

Slutomdöme

Kurslitteraturen, som till största delen är valbar, är visserligen övervägande vetenskapligt baserad, men kursens innehåll är till största delen praktiskt orienterat, om än med flera reflexiva moment av det slag som ingår i ordinarie teaterutbildningar vid andra högskolor. Det kan ifrågasättas om det vid Mälardalens högskola finns tillräcklig vetenskaplig och konstnärlig kompetens och en miljö som kan garantera att högskolelagens krav uppfylls. Den

redovisade lärarresursen måste anses vara otillräcklig för att säkra att kursen vilar på vetenskaplig och konstnärlig grund och att den lever upp till kraven på utbildning på grundnivå.

Södertörns högskola:

En praktisk inblick i tjänstemannens arbetsfält och yrkesroll, 4 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Enligt självvärderingen vilar kursen på vetenskaplig grund genom att ”ge kunskaper om hur man förhåller sig till information, dels om arbetsprocesser och arbetsroller inom organisationen, dels om organiseringens betydelse för vilken yrkesroll individen får”.

Förkunskapskrav

Kursen kan läsas som fristående extrakurs (utöver de ordinarie heltidsstudierna) under en samhällsvetenskaplig utbildnings tredje eller fjärde termin. Förkunskaper krävs motsvarande godkänd A-kurs, programbastermin eller programbasår inom samhällsvetenskap samt kursen Karriärutveckling för ekonomer och samhällsvetare (7,5 högskolepoäng).

Kursmål

Kursdeltagaren ska efter genomgången kurs självständigt kunna inhämta kunskap för att ta reda på hur man som tjänsteman uppfattar sitt yrkes arbetsfält och hur man upplever arbetet i en politiskt styrd alternativt ideell eller vinststyrd organisation. Trots förkunskapskraven ger dock kursen ingen särskild vetenskaplig fördjupning. Litteraturen utgörs av praxisbaserade böcker kring olika aspekter på arbetslivet.

Undervisning och examination

En eller två studenter kopplas till en mentor inom offentlig sektor, ideella organisationer eller näringslivet. Studenten väljer själv sin mentor och kopplingen mellan mentorerna och kursansvarig lärare förefaller oklar. Kursen består sedan av sex mentorträffar, två gemensamma träffar för alla kursdeltagare (både mentorer och adepter) samt två seminarier enbart för adepterna. De gemensamma träffarna, seminarierna och examinationen sköts av kursansvarig lärare. Examinationsformerna består av en individuell mentorskapsplan, en litteratursyntes och en skriftlig slutrapport. Få studenter uppges ha lämnat in den obligatoriska slutrapporten vilket tyder på en svag koppling mellan undervisning och examination.

Lärrresurser

Ansvarig lärare är adjunkt med masterexamen. Alla mentorer är akademiker med minst fem års yrkeserfarenhet.

Slutomdöme

Den praktiska kontakt med yrkeslivet som kursen ger är värdefull men borde integreras med den programbaserade samhällsvetenskapliga utbildningen för att också det vetenskaplig-kritiska perspektivet ska säkras.

Kursen är svagt relaterad till forskning och saknar egentlig progression i förhållande till tidigare studier. Som fristående kurs uppfyller den inte högskolelagens krav.

Umeå universitet:

Skapande musik, 30 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen uppges formellt vila på vetenskaplig grund men innehåller både vetenskapliga och konstnärliga och praktiska lärandemål.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Kursens syfte är att utveckla studentens förmåga att skapa genom att uttrycka sig i musik och text, att sceniskt gestalta, att komponera samt att dokumentera sitt skapande.

Undervisning och examination

Undervisningen består av föreläsningar (bl.a. i musikhistoria och musikteori), litteraturseminarier och laborationer. Kursen involverar också samarbete med professionella organisationer och aktörer i Umeås musikliv. Vid examinationen ska studenten gestalta sina text- och musikkompositioner inför publik samt dokumentera sitt skapande och sin kunskapsutveckling genom en inspelning och ett musikteoretiskt arbete.

Lärrresurser

I undervisningen medverkar sex adjunkter och en tekniker/producent. Adjunkterna är utbildade musklärare, musikpedagoger eller musiker. En av dem har magisterexamen, en är doktorand i pedagogiskt arbete och en är professionell kompositör och visstidsanställd som konstnärlig ledare vid institutionen. Endast tre av de medverkande lärarna är tillsvidareanställda. I miljön finns två disputerade lärare med pedagogisk/musikdidaktisk inriktning. Vidare medverkar gästlärare från det professionella musiklivet.

Slutomdöme

De flesta av texterna i litteraturlistan är inriktade på praktiskt utövande. Den teoretiskt anlagda litteraturen är mycket elementär och splittrad. Med tanke på kurspoängen bedöms den teoretiskt-reflekterande delen av kursen som otillräcklig, också mot bakgrund av att en examensuppgift är att producera ett "musikteoretiskt arbete". Det är tveksamt om lärarkompetens och omgivande miljö är tillräcklig för en kurs av denna omfattning, som rimligen borde ledas av tillsvidareanställd personal med inriktning mot konstnärlig utveckling och forskning. Bedömningen är därför att kursens innehåll inte motsvarar högskolelagens krav.

Umeå universitet: Utomhuspedagogik – från fjäll till hav, 15 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Efter avslutad kurs ska studenten kunna utnyttja utomhusmiljön i tillägnandet av kunskaper inom energi, materia och ekologi med ekologiska hänsynstagen och med överväganden av hållbarhetsaspekter; kunna upptäcka, känna igen och namnge vanliga växt- och djurarter och redogöra för några av de ekologiska faktorer som påverkar dem under olika årstider; kunna planera och laga mat i samband med olika friluftaktiviteter och dessutom känna till sambandet mellan kostens sammansättning och hälsa; kunna identifiera resurser i naturen och se hur industrialisering och urbanisering påverkar miljön; kunna använda olika estetiska uttrycksformer med inspiration från naturen samt kunna förstå de teorier om lärande som kurslitteraturen behandlar. Kursen behandlar också ledarskaps- och grupprocesser på en utomhuspedagogisk arena.

Undervisning och examination

Kursen innehåller tre fältinslag som kan förläggas till fjäll-, skogs- eller havsmiljö. I dessa vävs naturvetenskap, friluftsliv, kulturhistoria och estetik samman till en helhet. Naturvetenskap och miljöfrågor behandlas i projektarbetsform i utomhusmiljön och bearbetas vetenskapligt ur ett flertal perspektiv (ämnesperspektiv, perspektiv för hållbar utveckling samt didaktiskt perspektiv) i både muntliga och skriftliga former. Under kursen förekommer föreläsningar, laborationer och litteraturseminarier. Obligatoriska delar är fältinslag, laborationer och seminarier.

Examinationen sker muntligt och skriftligt och görs fortlöpande. För betyget väl godkänd krävs att den studerande visar didaktisk förmåga samt förmåga att analysera och problematisera såväl kursens praktiska och teoretiska innehåll som det egna deltagandet. Kriterierna för betyget godkänd är dock otydliga.

Lärrresurser

I undervisningen deltar en disputerad lektor i biologididaktik, en doktorand i pedagogiskt arbete med inriktning mot naturvetenskap samt en adjunkt med magisteruppsats i utomhuspedagogik och lärarexamen.

Slutomdöme

Kurslitteraturen ligger på adekvat nivå för kursens mål och innehåll och vilar till största delen på vetenskaplig grund. Lärrresurserna är adekvata för kursen. Litteratur och övriga undervisningsformer används på ett analyserande och reflekterande sätt, vilket gör att kursen uppfyller högskolelagens krav.

Uppsala universitet: Happiness, 7,5 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen är en del av Uppsala universitets ”core curriculum”, ett antal tvärvetenskapliga kurser som erbjuds studenter med skiftande akademisk bakgrund. Den har en filosofisk-livsåskådningsmässig inriktning och aktualiserar frågor kring begreppet ”lycka”, inte bara i nutida debatt utan också i den vetenskapliga tradition som sedan antiken bearbetat detta begrepp.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet.

Kursmål

Syftet är att studenten ska kunna reflektera kring och analysera etiska, psykologiska och antropologiska frågor kring begreppet lycka. Hur artikuleras strävan efter lycka som ett personligt livsmål och som en del av den offentliga debatten kring politik och samhällsliv?

Förmåga att diskutera och skriva om dessa frågor på engelska anges också som ett viktigt kursmål.

Undervisning och examination

Kursen ges på halvfart och på kvällstid för att vara tillgänglig för flera studentgrupper. Undervisningen är helt på engelska och sker i form av obligatoriska föreläsningar och seminarier varje vecka. Då diskuteras kurslitteraturen och studenterna förutsätts dessutom varje vecka skriva korta reflektioner på kursens webbplats. Ett projektarbete i grupp om två eller tre studenter ska också genomföras och en skriftlig hemtentamen lämnas in efter kursens slut.

Litteraturlistan innehåller vetenskapligt förankrade böcker, samtliga på engelska. Dessutom delas kompendier kring teoretiska och etnografiska perspektiv ut varje vecka.

Lärreresurser

Kursen har en enda lärare (med engelskspråkig bakgrund) som disputerat i socialantropologi vid Harvard University och dessutom skrivit en licentiatavhandling i ämnet systematisk teologi med livsåskådningsforskning. Hans vetenskapliga kompetens förefaller relevant i förhållande till kursmål och innehåll.

Slutomdöme

Kursen uppfyller högskolelagens krav på vetenskaplig grund och den svarar också på ett rimligt sätt på de krav på ett kritiskt och reflekterande förhållningssätt som lagen ställer.

Örebro universitet: Praktik för humanister, nivå A, 30 högskolepoäng

Vetenskaplig eller konstnärlig grund

Kursen är av ett slag som bör vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Förkunskapskrav

Grundläggande behörighet och 120 högskolepoäng varav minst 60 högskolepoäng i något av följande ämnen: engelska, historia, litteraturvetenskap, medie- och kommunikationsvetenskap med inriktning mot film, retorik eller svenska språket.

Kursmål

Den studerande ska efter avslutad kurs ha kunskap som kommer av arbetslivserfarenhet. Studenten ska kunna omsätta och pröva sina teoretiska kunskaper i konkreta arbetsuppgifter, kunna söka, samla och kritiskt tolka information inom praktikområdet samt kunna kommunicera den praktiska kunskapen muntligt och skriftligt. Studerande ska också få förmågan att förhålla sig till etiska problem inom ramen för det valda praktikområdet.

Undervisning och examination

Under kursen handleder praktikhandledaren den studerande i samråd med examinatorn. Examinatorn ska dels ge en teoretisk återkoppling och bidra till en fördjupning av kunskaperna, dels handleda den studerandes arbete med att presentera en skriftlig redovisning i form av en praktikrapport. Studenterna ska på ett aktivt sätt delta i praktikplatsens arbete i relation till sitt ämnesområde och framtida arbetsuppgifter. I praktikrapporten behandlas frågor som Vilka teoretiska och praktiska kunskaper har varit nyttiga eller har tillämpats? Vilka självständiga uppgifter har genomförts och på vilket sätt? Vad har studenten lärt sig teoretiskt och praktiskt? Vilka eventuella problem finns i praktikplatsens organisation och verksamhet?

Examinationen sker dels genom fullgjord praktik, dels genom en praktikrapport. För betyget godkänt är kravet på analys och reflektion inte tydligt. Ingen kurslitteratur anges i kursplanen.

Lärrarresurser

Det saknas av allt att döma ett system för att säkra att utbildningen planeras, genomförs och examineras under medverkan av lärare och handledare med adekvat kompetens.

Slutomdöme

Kursen kan inte anses vila på vetenskaplig grund som fristående kurs. Det anges inte någon kurslitteratur. Lärarresursen, miljön och organisationen kring praktiken är av allt att döma inte tillräcklig för att säkra en tillräcklig akademisk nivå. Den reflektion och analys som krävs för betyget godkänt är inte heller på en tillräckligt hög akademisk nivå. Kursen uppfyller därför inte högskolelagen krav avseende vetenskaplig grund samt ett analytisk och kritiskt förhållningssätt.

Högskoleverket är en myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

Läs mer på vår webbplats www.hsv.se.